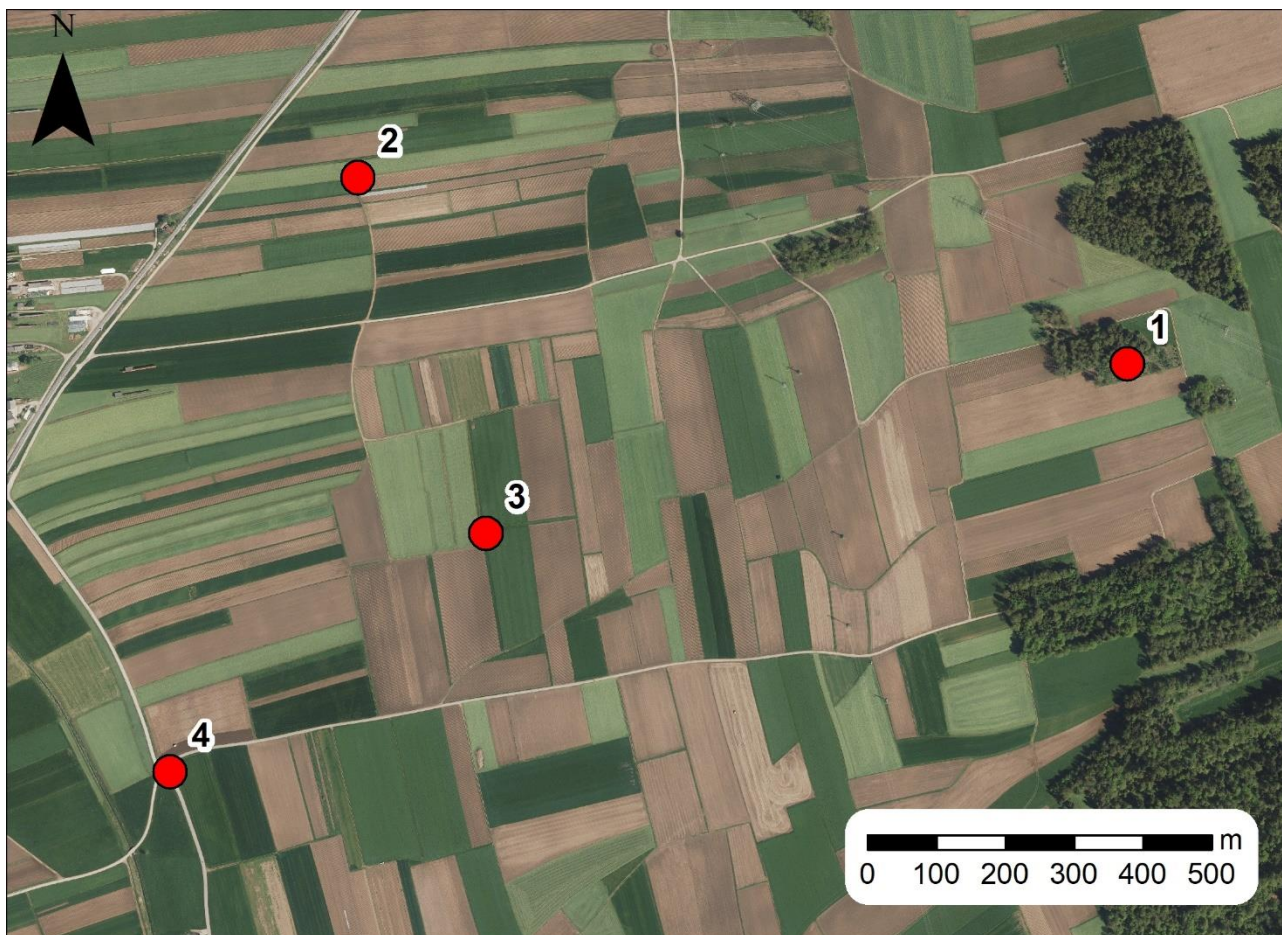

Podatki in strokovno mnenje k poročilu o preskusu št.: LVG 2022-048

1 Uvod

Dne, 23. junija 2022 smo si na Sorškem polju ogledali štiri drevesa lipovca (*Tilia cordata* Mill.; slika 1). Navzoči so bili: Rajko Bernik (lastnik parcele), dr. Andreja Kavčič (entomologinja, GIS), Eva Groznik (strokovna sodelavka, GIS) in dr. Nikica Ogris (fitopatolog, GIS).

Slika 1: Lokacije pregledanih lipovcev na Sorškem polju 23. 6. 2022 (izrisal N. Ogris)

2 Ugotovitve

2.1 Lipovec 1

Krošnja drevesa št. 1 je bila zelo osuta, preredčena, sušile so se veje (slika 2). Skorja na koreničniku na južni strani je odmirala (50 % oboda), iz skorje je izraščal trosnjak navadne cepilistke (*Schizophyllum commune* Fr.) (slika 3). Gliva *Schizophyllum commune* velja za fakultativnega patogena, ki povzroča poškodbe na manj vitalnih drevesih, najpogosteje po sušnem in vročinskem stresu.

V razdalji ok. 15 m od lipovca št. 1 je sončni ožig poškodoval skorjo na deblu divje češnje (*Prunus avium* L.) (slika 4). Sadika črnega bora (*Pinus nigra* J.F.Arnold) v razdalji ok. 10 m od lipovca št. 1 se je posušila zaradi mraznice (*Armillaria* sp.; slika 5).

Slika 2: Lipovec 1. Krošnja je bila zelo osuta, preredčena, sušile so se veje (foto. N. Ogris)

Slika 3: Lipovec 1. Skorja na koreničniku na južni strani je odmirala, iz skorje je izraščal trosnjak navadne cepilistke (*Schizophyllum commune* Fr.) (foto. N. Ogris)

Slika 4: Sončni ožig skorje na deblu divje češnje (*Prunus avium* L.) v razdalji ok. 15 m od lipovca št. 1 (foto. N. Ogris)

Slika 5: Sadika črnega bora (*Pinus nigra* J.F.Arnold) v razdalji ok. 10 m od lipovca št. 1 se je posušila zaradi mraznice (*Armillaria* sp.) (foto. N. Ogris)

2.2 Lipovec 2

Drevo št. 2 se je posušilo pred dvema ali tremi leti (slika 6). Južno stran debla so množično preraščali trosnjaki navadne cepilistke (slika 7).

Slika 6: Lipovec št. 2. Drevo se je posušilo pred dvema ali tremi leti (foto. N. Ogris)

Slika 7: Lipovec št. 2. Južno stran debla so množično preraščali trosnjaki navadne cepilistke (*Schizophyllum commune*) (foto. N. Ogris)

2.3 Lipovec 3

Drevo št. 3 se je posušilo pred tremi leti (slika 8). Ob pregledu drevesa je manjkala krošnja, stalo je le še posušeno deblo. Na južni strani debla je bila skorja razpokana in je odstopala od debla (slika 9). Med brazdami skorje so množično izraščala trosišča cinobraste bradavičke (*Nectria cinnabarina* (Tode) Fr.), ki povzročajo rdečo sušico listavcev (slika 10). Gliva *Nectria cinnabarina* velja za fakultativnega patogena, ki povzroča poškodbe na manj vitalnih drevesih, najpogosteje po sušnem stresu.

Slika 8: Lipovec št. 3. Drevo se je posušilo pred tremi leti (foto. N. Ogris)

Slika 9: Lipovec št. 3. Na južni strani debla je bila skorja razpokana in je odstopala od debla (foto. N. Ogris)

Slika 10: Lipovec št. 3. Med brazdami skorje so množično izraščala trosišča cinobraste bradavičke (*Nectria cinnabarina* (Tode) Fr.), ki povzroča rdečo sušico listavcev (foto. N. Ogris)

2.4 Lipovec 4

Drevo št. 4 se je posušilo pred tremi leti. Drevesu so odrezali krošnjo, ki sedaj služi kot steber (slika 11). Na južni strani debla je bila skorja razpokana in je odstopala (slika 12).

Slika 11: Lipovec št. 4. Drevo se je posušilo pred tremi leti. Drevesu so odrezali krošnjo, ki sedaj služi kot steber (foto. N. Ogris)

Slika 12: Lipovec št. 4. Na južni strani debla je bila skorja razpokana in je odstopala (foto. N. Ogris)

3 Sklep

Pred dvema in/ali tremi leti je na Sorškem polju prišlo do sušnega stresa na lipovcu. Debla lipovcev na južni strani je ožgalo sonce. Oslabljena drevesa so okužili fakultativni patogeni, kot sta navadna cepilistka in cinobrasta bradivička. Kot rezultat vseh naštetih škodljivih dejavnikov so se drevesa posušila oz. drevo št. 1 se v letu 2022 aktivno suši. Pri drevesu št. 1 obstaja tudi sum na poškodbe korenin zaradi mraznice, saj smo v njegovi bližini našli njene znake delovanja (posušil se je mlad črni bor).

4 Predlog ukrepov

Ob nastopu dolgotrajne suše in vročine posebej vredna in samostojna drevesa na prostem, ki niso zavarovana pred soncem, zalivamo oz. kako drugače zagotovimo za zadostno navlaženost zemlje v obsegu krošnje.

Strokovno mnenje pripravil
dr. Nikica Ogris

V Ljubljani, 24. 6. 2022